

Kıyamete Kadar Kardeşiz-7

Nureddin Yıldız'ın Bolu'da tertip edilen konferansıdır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz fani dünyadan Rabbinin katına giderken dinini ve getirdiği şeriatını âlimlere emanet ederek gitmiştir. Bu nedenle âlimler peygamberlerin vârisleri olarak kabul edilmişlerdir. Peygamber aleyhisselamın bıraktığı İslam, kıyamet gününe dek âlimler tarafından omuzlanacak ve bedeli eğitip öğretmekten çile çekmeye ve hicret etmeye kadar her neyse ödenecektir.

Şeriat getiren Resûlullah aleyhisselam, şeriatı uğrunda eziyetler çekmiş ve sıkıntılara katlanmış ama neticede şeriatını yerleştirmiştir. Onun getirdiği şeriat yolunda ödediği bedelleri gören ashab-ı kiramın âlimleri de miras aldıkları dini tıpkı ödendiğini gördükleri bedelleri ödeyerek kendilerinden sonraki nesle ilim üslubuyla taşıdılar ve Ömer radiyallahu anh mihrapta, Osman radiyallahu anh Mushaf başında, Ali radiyallahu anh sabah namazının sünnetini kılarken şehit oldular. Gençlerin efendisi ve Resûl-i Ekrem'in torunu olan Hüseyin radiyallahu anh da şehit olarak bedel ödeyenlerden biriydi.

İnsan dini ve insanın yaşayacağı din olduğundan, sadece kitaplardan öğrenilmek suretiyle sonsuza kadar taşınması mümkün görünmeyen İslam'ın insana insandan taşınma zorunluluğu söz konusudur. Âlimlerin Resûlullah'a vâris olmaları hükmünün gerekçesi böylece açıklanabilir. Fakat âlimler neyin vârisidir? Peygamber aleyhisselam Allah'tan alıp insanlara her ne öğrettiyse hepsinin. Mesela lisede biyoloji dersine giren bir öğretmenin matematikten anlamadığını ve sadece biyoloji öğretebileceğini söylemesi gibi değildir âlimlerin durumu. Âlimler dinin sıradan birkaç bilgisini öğrenip onları insanlara anlatmak suretiyle 'vârislik' vasıflarını yerine getirmiş olamazlar. Bir sınıf öğretmeni gibi talebeyi tepeden tırnağa yetiştirecek donanım ve yeterlilik sahibi olmalıdırlar.

Âlim, insanların Resûlullah'a sarılır gibi sarıldığı insan demektir. 'Doktora yapmış' ya da 'mikrofon karşısında konuşabilen' olmak değil âlim olmaktır burada söz konusu edilen. Diğer bütün hocalar ve söz sahibi kimseler o âlimlerin etrafında, onun bir nevi asistanı gibi olabilirler ancak. Resûlullah aleyhisselamın mirası üzerinde oturmuş olan âlim, Resûlullah'ın öğrettiği her ne varsa ondan mesul ve onu öğreten kimsedir; abdest, namaz, oruç, hac, cihat, birbirinin celladı durumundakileri kardeşler hâline getirme...

Burada, konumuzun merkezinde olması hasebiyle dikkatten kaçmaması gereken nokta, Resûlullah'ın iman çatısı altında getirdiklerinden biri olan kardeşliğin, dinin emirlerinden herhangi birinin, sözgelimi namazın benimsendiği gibi benimsenmesi zira onun da tıpkı diğer emirler gibi bir şart olarak bilinip kabul edilmesidir. Yani Peygamber aleyhisselamın anlatıp uyguladığı dinde kardeş olma ve müminlerin birbirini benimsemeleri, namaz ya da başka bir emir her ne ifade ediyorsa onun gibi önemli görüldüğünden, insanlar namaz kılmayı reddetmedikleri gibi kardeş olmak konusunda da bir karşı duruş ya da benzeri aykırı tavır göstermemişlerdi.

İşte âlimin de insanların arasında kardeşlik hukukunu yerleştirmeye bakışı bu zaviyeden olmalıdır. Herhangi bir âlim, Resûlullah aleyhisselama vâris olma hakkını hakkıyla sahiplenebilmek için, ümmet-i Muhammed'in çocuklarına dinin herhangi bir kısmını öğrettiği ya da mihraba geçip namaz kıldırıldığı gibi kardeşlik hukuku tatbikatını da uygulamalı biçimde öğretecek, gösterecek ve uygulayacaktır. Âlim sadece talimat veren değil, Resûlullah her ne yapmışsa -peygamberlik hariç- her birini uygulayarak devam ettiren ve tüm o misyon bütünüdür. Âlim, hoca, ümmetin büyüğü budur.

Bir hoca-âlim, Resûlullah'tan öğrendiği binlerce fıkıh meselesini talebelerine ve diğer Müslümanlar'a öğretiyor ama Müslümanlar onun elinden kardeşlik şuurunu geliştiremiyorlarsa, o hocanın, mirası

üzerinde oturduğu Resûlullah'ı temsil kabiliyeti zayıftır. Bu bir sınıf öğretmeninden öğrencilerine her konuda bilgi aktarmasını beklerken, yalnızca biyoloji öğretebileceğini duymaya benzer.

Ümmetin çocuklarını kendi etrafında topluyor, kendisi gibi Peygamber aleyhisselama vâris olmuş diğer âlimlerin etrafında toplananları farklı bir blok gibi görüyorsa evvela baş âlim durumunda olup her âlime mirasından dağıtan Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem müminleri kardeş olarak bir arada tutma siyasetinin dışına taşıdığı içindir ki çok bilmiş ve allame olsalar dahi mirası hak etmemektedirler. Zira yeniden vurgulayalım ki Efendimiz aleyhisselam, sözgelimi abdest konusunu öğrettiği gibi icabında baba katiliyle bile şeriatın çatısı altında bulunabilmeyi müminler için emretmiş, bunun gerçekleştirilme vazifesini âlimlere yüklemiştir.

Elbette zor bir mesele olan bu iş Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem için de kolay olmamıştır. O da insanlara birleşmek ve kaynaşmak doğrultusunda tavsiyeler verince öbür gün hemen sözlerinin sonucunu görebilmiş değildir.

Biz sadece, bizi namaza çağıran veya tesbih çekmeyi öğreten bir hocayı Resûlullah'ın vârisi olarak göremeyiz. Onun mirasını temsil edecek kabiliyette olan kişi, insanları birbirinin amca çocukları sıcaklığında yan yana tutmayı başarabilecek ve ümmet olma şuurunu kabile, ırk, soy, renk vd. bütün etken unsurlardan ileride görmeyi sağlayacaktır. Bu şuur öğretmeyi tıpkı elif cüzü öğretir gibi talim edecek ve önde tutacak kişi âlimdir, Resûlullah'a vâristir. Böyle bir kültürü yerleştiren haricindekileri elbette din dışı görececek hâlimiz de yok ama onu bir 'brans öğretmeni' gibi görmek lazımdır, iyi Kur'an hocası olmak onun işidir ancak Kur'an'ı yaşatmakta bazı sorunları da vardır. Namaz kıldırıyor ama arkasındakileri bir arada tutamıyor olmak ya da tespih çekmeyi, zikretmeyi becerebilmek ama Allah için bir arada tutmayı başaramamak iki tespitin aynı anda yapılabilmesine engel değildir.

Âlim, Resûlullah aleyhisselatu vesselamın mirasının hakkını veren insandır. Onun yaşadığı köyde insanların birbiriyle tartışmaya, kavga etmeye cesaret gösteremediği insandır âlim. Şuur bu, bakış tarzı budur. Aynı nedenledir ki biz 'âlim' kişiye bakarken çok biliyor olması değil Resûlullah ile bağının güçlü olması hasebiyle onu görürüz. Öbür türlü olsa yani bilmek dolayısıyla hürmet etmemiz gerekseydi günümüz teknolojisinin ellerinde şekillendiği Batılı bilim adamlarına hayır dualar eder, çocuklarımıza onların adlarını verirdik.

Burada bahsettiğimiz ayrım bir çeşit yenilik de değildir zira Efendimiz aleyhisselamın öğrettiği İslam'da namaz kılmak bulunduğu kadar, birbiriyle kanlı kavgası olan Evs ve Hazreç kabilelerini barıştırıp cansiperane kardeş hâline getirecek zihniyeti vermek de bulunduğunu bilmelidir. Ümmetimizin etnik çeşitliliğine rağmen Müslümanlar'ı bir arada tutmayı beceremeyen, âlim olamaz. O kişiyi sarığı-sakalı-cübbesi-nutku âlimleştirmez. Ancak becerememek başka, kafasının bu yönde olmaması başkadır. Eksiklik, böyle bir derdi taşımamak ve kelime-i tevhidi dillendiren herkesi bir arada tutma endişesini paylaşmamaktır.

*

Yazık ki ümmetimiz bugün, bütün tarihinin en ağır bölünmüşlüklerini yaşamaktadır. O kadar ki neredeyse Müslüman sayısınca gruplaşma yaşanmakta olduğunun esprisi yapılsa içinde gerçek payı olmadığı söylenemez. Bu bir afettir çünkü mikrofon başına, kamera karşısına geçen âlim durumundaki kimseler "benim olmasın ama Resûlullah'ın itibarı olsun" deme izzetini tam manasıyla gösterememişlerdir. Müslümanlar da kendi grubuna ve eksenine çağıran hoca ile Allah'a ve Peygamberi'ne çağırıp gerisini karıştırmayan âlimi ayırt etme vasfını gösterememektedirler. Kâinat dini olan İslam'ı kendi vakıf-tarikat-ekolünden ibaret gören hocayı gözyaşlarıyla dinleyen bir mümin, ümmetin parçalanmış hâlini her gün duyup dinlediği hâlde aynı parçalanmışlığa destek vermekte olduğunu anlayamıyor mu? Anlayamayan, kelime-i tevhidin gerektirdiği ciddiyeti sağlayamadığının özrünü Allah Teâlâ'ya nasıl anlatacak?

Bütün bu zihin faaliyeti etrafında, her müminin ibret alması ve hatası bulunup bulunmadığını sorgulamasına sebep olacak bir hadis-i şerifi hatırlayalım. Buharî’de 6766, Müslim’de 1720 numara ile zikredilen bu hadis bir hocayı dinlerken ya da kitabı okurken Allah katında mesul olup olmayacağımızın ölçüsünü vermektedir.

Ebu Hureyre radiyallahu anh Peygamber aleyhisselamden naklen anlatıyor:

Birbirinin kuması iki kadın, çocuklarıyla meşgul olurken bir kurt geliyor ve aralarından birinin çocuğunu parçalayıp kaçıyor. Böylece ikisinden biri çocuksuz hâlde ve iki anne ile bir çocuk kalıyor. Ancak kaybolan çocuğun hangisinin olduğuna karar veremiyorlar. Ölen çocuğun karşısındaki diğer kadınınki olduğunu söyleyen buradakine karşın diğeri de ölenin buradaki kadına ait çocuk olduğunu iddia ediyor.

Neticede Davud aleyhisselama gidiyor ve hakemliğine başvuruyorlar. Davud aleyhisselam onlara hangisinin daha yaşlı olduğunu soruyor ve çocuğun büyüğe ait olduğunu söylüyor. Yaşça küçük olan kadın kararı kabul etmeyip Süleyman aleyhisselama gideceğini söylüyor. Ona, “bizim aramızda hükmet, Davud’a gittik ama çocuğu bu kadına verdi” diyor. Süleyman aleyhisselam da kararı vermenin kolay olduğunu, bir bıçakla çocuğu ikiye bölünce ikisine de yarımşar çocuk verebileceğini söylüyor.

Bunu duyunca çocuğun gerçek annesi “hayır” diyor, “bunu yapma, çocuk ona kalsın.” Böylece çocuğun gerçek annesinin o olduğunu, doğurup büyüttüğü evladına böyle bir şey uygulanmasına yüreğinin el vermediğini gören Süleyman aleyhisselam, çocuğu anneye teslim ediyor. Diğer kadın çinse doğurmadığı bir çocuk üzerindeki kesim uygulaması dahi ses çıkarılacak bir şey değildi.

Bu kıssanın konumuzla şu taraftan ilgisi var: Bir hoca konuşurken mangalda kül bırakmadan atıp tutuveriyor, ümmetin dağılıyıp olmasını ve Müslümanlar’ın bir kısmının mezhepsiz-şeriat-siz-akidesiz ve cehennem kütüğü olarak yaftalanmalarını hiç aldırış etmeksizin hatta iftihar ile ‘tespit’ edebiliyor, ehl-i sünnet içi/dışı ayrımlarını gönül rahatlığıyla savurabiliyorsa bu iki kadından birinin konumundadır; elbette doğurmadığı çocuğun kesilmesine razı olabilenin.

Yeter ki ümmetime bir zarar gelmesin, bir kişi dahi olsa ümmetimiz azalmasın diye düşünen de o gerçek anneye benzer. Kendi emeğiyle değil de şeyhinin-hocasının-müdürünün gayretleriyle bir konuma gelerek etrafında beş-on kişiyi hazır bulmuş olan, bol keseden atar, dağıtıp yok saymakta da zarar görmez. Çünkü o mirası hazır bulmuş, çölleri dolaşarak toplamamıştır. O bağırıp çağırılmış, halifesiz bir toplumda yaşayan Müslümanlar da kıyamet günü Allah’a ne diyeceklerinin endişesiyle her konuşanın peşinden gitme ve bir kelime de olsa öğrenme gayretini gösterdiklerinden ses çıkaramayıp itaat etmişlerdir. Ama o hazırcı kimseler, etraflarında toplanan bu insanların tertemiz duygularını sömürmekte sakınca görmemişler ve ağızlarına geleni halkanın dışına iten konuşmalarla zihinlerde kardeşlik bağlarını baltalamışlardır.

Bugün, Sultan (II.) Abdülhamid’in huzuruna çıkıp kalın sarıkları ve koca sakallarından utanmayarak Masonlar ve hainler hatırına ümmetin halifesini görevden aldıklarını söyleyen hocaların hıyanetini esefle hatırladığımız gibi yaşadığı yerde on Müslüman olmadığı, insanlar meyhaneleri doldurduğu ve kandil gecelerinde dahi camide otuz kişinin bir araya gelmediği elem verici manzaralara karşın hâlâ insanları tasnif etme ve ayırma peşinde olan imamları ve kanaat önderlerini de bundan yüz sene sonra yeni gelen nesiller hatırlayacaklardır. Zira Abdülhamid’in yokluğunu gafil hocalar ve paşalar sırtına yüklenmiş büyük bir hata diye görüyor ve hatırlıyoruz, aptal bir Müslüman için söylenecek her söz de tıpkı yüz yıl öncekilere söylendiği gibi bugünkü gaflet sahiplerine söylenecektir.

Ümmetimizin bugünkü parçalanmışlığı günümüzden yüz yıl sonra belki giderilir, bu kısmı bilinmez ama o zamanın gençleri, bugünkü konuşmalar ve davranışlar etrafında hayretle yürüyen bir şaşkınlık hissedecekler ve “bu ne rezalet, ümmet-i Muhammed’in Irak’ı, Suriye’si, Yemen’i gitmiş ve Orta

Asya'sı helak olmuş, Balkanlar'da Müslümanlar birbirini yemiş, Afganistan uyuşturucu yuvasına dönmüşken Türkiye'de müminler birbirine selam vermiyormuş..." diyeceklerdir.

*

Şurası on beş yaşından sonraki her Müslüman'ın bilmesi gereken bir hakikattir: Bu kâinatta, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in peygamber olarak görevlendirildiği saatten itibaren, kıyamete kadar hiçbir insan 'hakkın etrafında döndüğü' biri değildir, olamaz. Hak; iman, dava, cennet, cehennem, şeriat, Kur'an demektir ve hiçbir insan yalnızca Efendimiz aleyhisselamın layık olduğu böylesi bir makamın sahibi olma payesini taşıyamaz. 'O olmazsa dinim olmaz' makamı yalnızca bir kişi (aleyhissalatu vesselam) için söylenebilir ve Ebu Bekir radiyallahu anh için bile bu söylenemez.

Raşit halifeler için bile uygun görülmemiş bu nasip şayet böyle olmasa ve aksi olsaydı, onlara karşı çıkmak Resûlullah'a karşı çıkmak gibi görülür ve dinin şeriatıyla çelişirdi. Hâlbuki bu sadece Efendimiz aleyhisselamın nasibi olmuş bir payedir çünkü kelime-i tevhidi söylerken yalnızca onun adını zikrederiz, ardından sözgelimi Ebu Bekir'in adını söylemeyiz. Bu durum onların kadr u kıymetinin düşük olduğu anlamına gelecek de değildir elbette; bilakis hak ettikleri konumda tutulmak onlar için şereftir. Hiçbiri Resûlullah aleyhisselamın dengi değildir.

Ashab-ı kiramın başındaki isimler için geçerli olan bu prensip tabiidir ki onlardan yüzyıllar sonra gelip yaşamış kimseler için fazlasıyla geçerlidir ve hiç kimse 'o olmazsa İslam olmaz' konumunda görülemez. Aksini düşünmek, düşünmeye giden yolu düşünmek dahi tehlikelidir.

Başka açıdan bir prensip ise şudur: Ebu Hanife elbette çok bilir. Onun bilgisi yanında bizim bildiklerimiz kıyas bile kabul etmeyecek fark seviyesindedir. Fakat buna rağmen Allah'ı, Resûlullah gibi hiç kimse tanıyamaz. Eğer Rabbimiz onu, gönderdiği peygamberin bildiği gibi bilmemizi isteseydi cennete girebilen tek kişi Resûlullah aleyhisselam Efendimiz olurdu. Dolayısıyla hiç kimsenin Allah'ı tanıma ve şeriatı bilme kudreti Resûlullah'a denk değildir –zaten bu nedenle *hak* onun haricinde kimsenin etrafında dönmez. O da bu payeye ancak Allah'ın iradesiyle Cebrail aleyhisselamın onu desteklemesi sayesinde erişebilmiştir. Onun dışında kimseye Cebrail gelmediğine göre...

Büyük sarık, büyük âlim demek değildir. Sakal uzadıkça da ilim derinleşmez, sakalsız Müslüman da geniş ilimlerin sahibi olabilir. Kimsenin ilmi İslam'ın zirvesini temsil etmez, herkes Resûlullah aleyhisselamdan sonra bir noktaya kadar ulaşabilir.

Burada dizayn etmeye çalıştığımız husus âlimlere bakışımız ve onların kıymetini yerli yerine dengeli biçimde oturtabilmek meselesidir. Âlimlerin kıymetini bilmemenin, âlimlerin en büyüğü Resûlullah aleyhisselama saygısızlık olduğunu biliyoruz ama âlimleri Resûlullah'ın arkadaşları gibi görmekten hayâ etmek gerektiğini de biliyoruz. Zaten âlimlerin 'bilme'sinden maksat da tam olarak Peygamber'in bildiği gibi bilmek değildir, öyle olsa cennetin kapıları kimseye açılmazdı. Allah'ın büyük rahmetinin gereğidir ki bizi boyumuz posumuz kadar tartmakta ve omuzlarımıza taşıyabileceğimiz yükü koymaktadır.

Bir noktayı daha vurgulayarak konuya bakışımızı sağlamlaştıralım: Âlimlerin düşünceleri ve içtihatları, hele bizim gibi ilim talebesi olmak konusunda bile iddia taşıyamamış kimseler için ancak muteberdir ve saygı ile karşılanmalıdır, onların görüşleri önünde ceketimizi ilikleyip ağzımızı fermuarlarımız ancak hiçbir âlimin görüşünün vahiy olmadığı da net biçimde bilinecektir. Âlimin görüşü, duracağı yeri bilir ve asla vahiy konumunda değildir, vahyin izahından ibarettir. İzahlar arasında farklılıklar bulunması da tabiidir.

Bu nokta, kardeşliğe veda etmemiz ya da onu perçinlememiz manasına gelir.

Mezheplerimiz İslam mezhepleri, tarikatlarımızın hak olanları İslam tarikatlarıdır; ancak bunlar İslam'ın içinde mezhep/tarikat olabilirler, İslam değillerdir. Dolayısıyla Hanefî mezhebinden çıkan biri irtidat etmiş yani dinden çıkmış olmaz. Şafiî mezhebinden Hanefî mezhebine geçen biri için de iman etme merasimi düzenlemek gerekmez. Tarikat şeyhini bırakan birine göklerden yere düşmüş muamelesi edilmez. Tehlikeli olan, İslam'dan çıkanın durumudur.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin Medine'de kurduğu düzeni devam ettirme zorunluluğunu taşıyan âlimlerden eksik becerili olanları yani konumuzla ilintili örneği verirsek kardeşliği pekiştirmeyi başaramayanları kusurlu görürüz. Zira Resûlullah aleyhisselam, birbiriyle dövüşen kimselerden Medine-i Münevver'e de bir kardeşler ordusu kurmuş ve müminlerin kardeş olduğunu bildiren ayet ile namaz kılmayı emreden ayeti birbirinden ayırmaksızın uygulamıştı. Müminler için ideal örneklikteki durum buyken sadece namaz kılmayı öğreten hocanın yaptığı, dinimize dair güzel bir iş yapmaktan ibarettir fakat o henüz dinimizi anlatmış değildir. Çünkü kardeşler arasındaki safın oluşturulması da en azından namazın tamamlanacak bir rüknüydü.

Bunun bile bir hata olduğunu teslim etmemiz şöyle dursun, bir de âlim olduğunu bildiğimiz kişilerin müminler arasındaki kardeşlik hukukunu zedeleyip yok eden, seneler sonra dahi parçalanma nedeni teşkil edecek işlere-konuşmalara imza atan birinin yaptığı afettir. Temsil ettiği mirası hak edememek tam manasıyla böyle bir şeydir. Üstelik aralarındaki bağlar yüzyıllardan beri devam eden bir köy halkını, ırkı ya da kişiler arasındaki bağı zedelemekten söz ediyoruz; nihayetinde Peygamber aleyhisselamın kardeşlikleri için uğraştığı kimseler kanlı bıçaklı olarak yüzyıllardan beri birbirinin hasmı olmuş insanlardı.

Hele bir hocanın bu ayrıştırma ve bölme işi için muhatabı olan *diğer Müslüman'*ı kendi ekolünden olmama, başka hocanın derslerini dinleme gibi durumları sebep olarak bilen ve gösteren, Kur'an'ın bir ayetinin yorumunu o ayetin inkâr edilmesi gibi gören kişinin yaptığı daha da vahimdir. Mikrofon başında konuşan herkes sözgelimi ülkenin yasalarıyla ilgili bir pot kıracak ve mahkemelere düşürecek sözler söylememeye özellikle dikkat ettiği gibi kendi grubundan başka mümin grupların da incinebileceği ifadeler kullanmamaya ve hatta onların isim-sembol gibi özelliklerini zikretmemeye özen göstermelidir.

Bu yerine getirilemiyorsa Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin vârisi olma fonksiyonu gerçekleşmiyor demektir. O büyük mirasa oturacak çapta bir kimlik taşınmadıktan sonra gerisi sıradanlıktır. Âlimler ise sıradan olmaktan öte, Peygamber aleyhisselamın dünyada bulunmayışının bir nevi telafisi sayılacak konumda dururlar. İki âlim profilinin arz ettiği manzara arasında nasıl bir fark bulunduğu takdir edilebilir.

Âlimler, kardeşliğimizin dünyadaki tahakkuku ile ilgili çok büyük bir mesuliyet taşıdıklarını iddia ediyoruz. İnsanlığı merhamet kanatları altında toplayan Peygamber Efendimiz aleyhisselamdan sonra âlimin de gerçekleştirmesi gereken tam olarak budur. Ancak gelin görün ki âlimler daha kendi içlerinde bir birliktelik sağlamaktan uzak düşerlerse etraflarındakilere birleşme ve ayrıştırmama minvalinde telkin verememeleri tabiidir.

Bu konuya dair feraseti günümüzden on yıllar önce yaşamış hocalar gösteremediklerinden dolayı bugün mevcut perişanlığın içindeyiz. Parçalanmışlık ve perişanlığın hesabını kıyamet günü soracak olan meleklerin, âlimin hesabıyla avamın hesabını aynı telden sormayacaklarını herhâlde her akıl sahibi takdir edecektir.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.